

Žinios iš Lietuvos – Elta

Konferencija parlamentinio darbo klausimais

Vilnius, balandžio 18 d. (Elta) – Pirmadienį Vilniuje prasidėjo tris dienas truksianti konferencija parlamentinio darbo klausimais. Ją surengė JAV Kongreso Atstovų Rūmų speciali darbo grupė Rytų Europos parlamentinėms institucijoms plėtoti ir Lietuvos Seimas.

Konferencijos dalyvių pasveikino Seimo pirmininkas Česlovas Juršėnas. Jis padėkojo i konferenciją atvykusiems JAV, Estijos ir Latvijos parlamentų nariams, JAV Kongreso Tyrimų Tarnybos specialistams, JAV Frost Fondo programos vadovams. Seimo pirmininkas pareiškė viltį, kad turtingas demokratijos tradicijas turinčių šalių patyrimas padės tolesnei demokratijos plėtojei Lietuvoje, kuri šiandieną sulaukė 1,500-osios nepriklausomybės dienos.

Seminare bus skaitomi pranešimai apie etiką ir lobizmą (įvairių suinteresuotų grupių įtaigojimus parlamento narių), daugumos ir mažumos santykius parlamente, darbą komitetuose. Sekcijos bus aptariamose ekonominės raidos problemos, prekybos ryšių ir užsienio investicijų galimybės. Numatyta išklaisyti žinomų JAV, Olandijos, Lenkijos, Norvegijos bei kitų šalių specialistų pranešimus tarptautinio ir regioninio saugumo, kovos su organizuotu nusikalstamumu bei kitais klausimais.

**Dėl kariuomenės
šaukiamųjų atrankos
trūkumų – 645,000 litų
nuostolis**

Krašto apsaugos ministras Linas Linkevičius penktadienį

surengetoje spaudos konferencijoje kalbėjo apie Lietuvos Krašto Apsaugos Ministerijos (KAM) santykius su giminingomis organizacijomis užsienyje, jaunuolių šaukimą i karinę tarnybą ir artimiausius tarptautinius susitikimus.

Pasak L. Linkevičiaus, KAM praėjusiais metais pasirašė bendradarbiavimo sutartis su Čekijos ir Lenkijos, šiais metais – su Danijos gynybos ministerijomis, ruošiamasi užmegzti ryšius su Prancūzija.

Kalbėdamas apie jaunuolių šaukimą i karinę tarnybą, ministras pasakė, kad praėjusių metų šaukimui išleista 57,000 litų (pašaukti 532 jaunuoliai), o dėl atrankos organizavimo trūkumų (netinkami dėl sveikatos būklės karinei tarnybai jaunuoliai buvo pašaukti i kariuomenę, aprūpinti uniforma, maitinami, o po to – atleisti) susidarė nuostoliai, siekiantys 645,000 litų.

L. Linkevičius priminė, kad numatytos baudos už neatvykimą pagal šaukimą: neatvykus pirmą kartą – 50 litų, po antro šaukimo neatvykusieji gali būti patraukti baudžiamojon atsakomybėn.

Ministras pasakė, jog pagal vyriausybės nutarimą i Krašto apsaugos tarnybą gali būti pakviesta iki 3,500 jaunuolių šiuo metu Lietuvoje yra 40,000 šaukiamųjų amžiaus jaunuolių, o tarnyba gali būti atidedama tais atvejais, kai šaukiamasis yra vienišas, neturintis maitintojų, turi mažamečių vaikų, dirba žemės ūkyje, studijuoja aukštojoje mokykloje ir keletu kitų atvejų.

Konservatoriai šaukiasi referendumo prieš neteisėtą privatizavimą

Vilnius, balandžio 16 d. (AGEP) – Tėvynės Sąjunga (Lietuvos Konservatoriai) praėjusį ketvirtadienį paskelbė, jog sieks, kad būtų prarastas referendumas dėl įstatymo, kuriuo būtų sustabdytas neteisėtas privatizavimas ir nuvertėjusių gyventojų indėlių kompensavimas.

Nuo balandžio 21 d. pradeda rinkti parašai, reikalaujant surengti referendumą konstituciniam įstatymui „Dėl neteisėto privatizavimo, nuvertintų indėlių ir akcijų bei pažeistos teisės saugos“ priimti.

Taip nusprendė konservatorių partijos valdybos posėdyje trečiadienį vakare. Apie tai pranešęs valdybos pirmininkas Gediminas Vagnorius spaudos konferencijoje ketvirtadienį neabejojo, kad minėtas įstatymas referendumu bus priimtas.

Konservatoriai tikisi, kad ji priėmus, būtų atkurtas „be privatizavimo pakeistas“ valstybinių ir valstybinių akcinių įmonių statusas, kompensuojami gyventojų indėliai, sustabdytas dirbtinis įmonių bankrutavimas ir gamybos mažinimas, užtikrinta teisėtai įgytos nuosavybės neliečiamybė ir sustip-

rinta teisėtvara.

Kad Seimas paskelbtų referendumą, už jį turi pasisakyti ne mažiau nei 300,000 rinkimų teisę turinčių piliečių. Jų parašai bus renkami du mėnesius, t.y. iki rugpjūčio 21 dienos.

Manoma, kad referendumas bus paskelbtas rugsėjo mėnesi. Pasak G. Vagnoriaus, referendume gali būti pasiūlyta tautai pasisakyti i kitais klausimais, tačiau jis nepaaiškino kokiais. Konservatorių partijos pareiškime primenama, kad Seimas ignoruoja gyventojų santaupų kompensavimo įstatymo priėmimą. Kaip žinoma, už tokį projektą pernai pasisakė 312,000 rinkimų teisę turinčių Lietuvos piliečių.

Pareiškimė taip pat teigiama, kad nuo pernai pavasario „draugų grupelė“ daugelį valstybinių įmonių „perrašinėja“ i akcines ar uždarąsias akcines bendroves, „be jokio privatizavimo“. „Plinta nusikalstamumas valdžios sluoksniuose, o turto grobstymas žlugdo imonių darbą“, pastebi konservatoriai.

Gediminas Vagnorius spėjo, kad Lietuvoje „privatizuota be

Apie 2,000 Sarajevo miesto gyventojų susirinko miesto aikštėje pareikšti paramą serbu puolamiems Gorazde gyventojams. Minioje matyti pagrindinių Bosnijos rėmėjų - šalių - Turkijos (kairėje) ir Saudi Arabijos - vėliavos. Antradienį serbai vėl smarkiai šaudė i Gorazde, kuris yra pilnas pabėgėlių iš kitų miestų. Jau trečia diena, kai serbai žada paliaubas, bet paryčiais šaudė.

Lietuva bando atstatyti dialogą su Rusija

Vilnius, balandžio 16 d. (AGEP) – Netrukus i Lietuvą turėtų atvykti Rusijos vyriausybės atstovai. Dėl to susitarė Lietuvos prezidentas Algirdas Brazauskas ir Rusijos premjeras Viktor Černomyrdin, pasikalbėdami telefonu balandžio 13-osios rytą.

Kaip spaudos konferencijoje ketvirtadienį pasakė premjeras Adolfas Šleževičius, kitą savaitę jis numato susitikti su Kaliningrado srities administracijos vadovu Juriu Matočkin. Srities vadovas praėjusią savaitę Maskvoje susitiko su Rusijos premjeru ir perdavė A. Šleževičiaus pasiūlymus atnaujinti Lietuvos ir Rusijos vyriausybės dialogą.

Siūlo Lietuvos RTV valdybai atsistatydinti

Vilnius, balandžio 16 d. (AGEP) – Nepriklausomų stočių savininkų organizacijos Lietuvos Radijo ir Televizijos Asociacijos taryba ketvirtadienį paskelbė, jog apsvačiusi pastaruosius valstybines Lietuvos Radijo ir Televizijos valdybos nutarimus, pareiškė valdyba nepasitikinti ir pasiūlė jai atsistatydinti.

Kaip žinoma, Lietuvos RTV valdyba balandžio pradžioje priėmė kelis privačių transliuotojų ginčijamus sprendimus, ir vieno jų, kaip pažeidžiančio Kęstučio Makaičio vadovaujamos „Baltijos TV“ interesus, įgyvendinimą jau sustabdė teismas.

Lietuvos RTV valdybą skiria parlamentas iš pagrindinių politinių jėgų, atitinkamai jų gausumui Seime, pasiūlomų atstovų. Lietuvos RTV Asociacija jungia pagrindines privačias radijo ir televizijos stotis ir redakcijas. Privačios stotys seniai kaltina valdybą, jog ji visų pirma gina valstybinio radijo ir televizijos interesus.

privatizavimo antra tiek“ valstybinio kapitalo, kiek i legaliai. Jis paaiškino, kad kalbama apie turta, vertą tarp 8 ir 10 bilijonų litų.

Juriu Matočkin atsiuntė laišką Lietuvos vyriausybės vadovui, kuriame, be kita ko, pasiūlė susitikti ir aptarti dvišales problemas.

Prieš savaitę Adolfas Šleževičius žurnalistams teigė, kad Lietuvos ir Rusijos vyriausybės dialogas yra nutrūkęs. Ypač smarkiai jis kritikavo Rusijos nenorą nota patvirtinti dvišali palankaus prekybos režimo susitarimą bei prieš mėnesį įvestus naujus muitų mokesčius. A. Šleževičius sakė, jog Rusijai nepakeitus savo sprendimo, Lietuva galbūt imsis atsakomųjų priemonių, įskaitant ir elektros energijos tranzito i Kaliningradą apribojimus.

Spaudos konferencijoje min. Adolfas Šleževičius taip pat sakė, jog greičiausia dar balandžio mėnesį susitiks su Latvijos ir Estijos premjeriais. Konkreti susitikimo data dar neaptarta.

Minėdamas būsimuosius vizitus, premjeras sakė, kad gegužės mėnesį Paryžiuje susitiks su Prancūzijos prezidentu ir premjeru. Gegužės 18-20 dienomis Paryžiuje vyks Pasaulio Banko rengiama konferencija, kurioje, be Baltijos valstybių vadovų, dalyvaus maždaug 120 tarptautinių organizacijų atstovai.

Pabrango leidimas importuoti alkoholį

Vilnius, balandžio 14 d. (AGEP) – Nuo balandžio 15 d. leidimas įvežti i Lietuvą alkoholį kainuos 300,000 litų metams. Iki balandžio 1 d. šis leidimas kainavo 150,000 litų. Firmos, užsiimančios šia veikla, iš pradžių delsė pirkti tokį brangų leidimą, tikėdamasis, kad jis bus papigintas ar net atšauktas. Vis dėlto paskutinę savaitę leidimą įsigijo 33 firmos. Iš jų 22 leidimą pirkė pirmą kartą.

Valdžia, matydama tokį susidomėjimą alkoholio įvežimu i Lietuvą, nutarė padidinti leidimo kainą iki 300,000 litų. Leidimas prekiauti Lietuvoje gaminamais gėrimais kainuoja 5,000 litų per metus.

Prezidentas nepasirašė žemės įstatymo

Vilnius, balandžio 14 d. (AGEP) – Prezidentas nepasirašė Seimo priimto žemės įstatymo ir grąžino Seimui jį svarstyti iš naujo. Prezidentas siūlo Seimui pataisyti straipsnį, kuriame kalbama apie valstybei priklausantią žemę.

Seimo priimtame įstatyme savininkams negrąžinta žemė atitenka valstybei. Prezidentas siūlo savininkams grąžinti žemę, kol ji bus sugrąžinta natūra privačion nuosavybėn, leisti valstybei išnuomoti pagal žemės nuomos įstatymo nustatytą tvarką.

Seimo priimtame nuostatai nepritarė ir opozicija. Ji teigė, kad taip būtų įteisinta negrąžintos žemės, kuri turėjo būti grąžinta, nacionalizacija. Jei prezidentas būtų pritaręs Seimo priimtam žemės įstatymui, opozicija būtų kreipusis i Konstitucinį teismą.

Landsbergis pritarė Brazauskui

Vilnius, balandžio 16 d. – Tėvynės Sąjungos (Lietuvos Konservatorių) frakcijos vadas Seime Vytautas Landsbergis penktadienį pritarė prezidento Algirdo Brazausko nuomonei dėl mažų valstybių teisių, pasakytai Europos Tarybos Parlamentinėje Asamblėjoje. Konservatorių atstovai pasiūlė prezidentui labiau atkreipti dėmesį i sutartis pasirašomas su Rusija ir kitomis Nepriklausomų Valstybių Sandraugos šalimis, nes tose sutartyse gali būti formuluojami naudingi tik Rusijai.

Konservatoriai išreiškė pasitenkinimą, kad prezidentas nepasirašė Seime priimto žemės įstatymo.

Kalbant apie Genocido centro vadovo skyrimą, konservatoriai priminė, kad prieš metus buvo sutarta, jog politiniai skiriant vadovą i kuriant įstatus. Prezidentas sutiko, kad čia padėtis nenormali ir pažadėjo įtikinti vyriausybę paieškoti neutralaus kandidato.

IŠEIVIJOS LIETUVIŲ DIENRAŠTIS

4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629

TELEFONAS (312) 585-9500

TELEFAKSAS (312) 585-8284

Zuroff kaltina Lietuvą reabilitavus nacių nusikaltėlius

Vašingtonas, balandžio 19 d.

– Simon Wiesenthal centro Jeruzalėje vadovas parašė laišką „The Washington Post“ laikraščiui, kuris buvo išspausdintas balandžio 19 d. laidoje. Jame jis atsako i amb. Alfonso Eidinto ir dr. Sauliaus Sužiedėlio laiškus, spausdintus balandžio 5 d. laidoje. (Amb. Eidinto ir dr. Sužiedėlio laišku turinius perdavė „Draugo“ balandžio 6 ir 7 d., nr. 66 ir 67, laidoje. – Red.)

Laiškė Efraim Zuroff prikiša ambasadoriui Eidintui, kad jis „pernelyg šviesiai nupasakoja Lietuvos valdžios pastangas i teisinę atsakomybę patraukti nacių karo nusikaltėlius. Deja, faktai nurodo priešingai“, jis rašo. „Iki šios dienos Lietuvos valdžia neįvykdė nei vieno teismo nacių karo nusikaltėliui ir nuo nepriklausomybės paskelbimo neužvedė nei vienos bylos prieš užsienyje gyvenančius lietuvius nacių kolaborantus“.

„Priešingai“, priekaištauja Zuroff, „svarbios bylos prieš Vakarų šalyse gyvenančius lietuvių karo nusikaltėlius yra nutraukiamos, tarp kitų priežastų, ir dėl stokos reikalingos teismų pagalbos. Dėl šios priežasties, tarpe kitų, Los Angeles mieste centrą turintis Simon Wiesenthal centras ėmėsi kurti raštinę Lietuvoje. Tačiau visos Wiesenthal centro pastangos įkurti raštinę Vilniuje, kaip ir Lietuvos piliečio ar gyventojų tokios pastangos, buvo atmetos Lietuvos valdžios“, rašo Zuroff.

„Kiek dėl ambasadoriaus kvietimo, kad Izraelio teismų pareigūnai ir kiti bendradarbiautų teisingumo dėlei“, leiskite man priminti ekselencijai, kad šis pasiūlymas buvo padarytas tik po to, kai „New York Times“, naudodamasis Wiesenthal centro surinktais duomenimis, paskelbė, kad Lietuvos pareigūnai reabilitavo nacių karo nusikaltėlius, dalyvavusius žydų žudyme“, rašo Efraim

Zuroff.

„Pritariu Sauliaus Sužiedėlio pasakymui, kad nacių medžiotojai yra tiek pat klystantys, kaip ir kiti žmonės, ir kad kartais esame suklydę. Tos mažos klaidos“, rašo Zuroff, „tačiau nepateisina Lietuvos pareigūnų atsakymo duoti leidimą Amerikoje centrą turinčiai tarptautinei žydų organizacijai vykdyti tyrimus bei kultūrinę veiklą Lietuvoje“. (Savo laiške „Washington Post“ laikraščiui dr. Sužiedėlis nurodė, kad Lietuva atsargiai laikosi tik su Los Angeles Wiesenthal centru dėl jo priešiškos laikysenos ir polinkio i perdėjimą. Amb. Eidintas savo laiške nurodė, kad Lietuva „labai nori aktyviai bendradarbiauti su ... Simon Wiesenthal centru Vienoje“. – Red.)

Lyg parodydamas dar vieną pavyzdį, kad Zuroff ir Los Angeles Wiesenthal centras „linksta i perdėjimus“, Zuroff baigia laišką taip: „Tiesa yra ta, kad Lietuvos pareigūnai bijo mūsų tyrinėjimų rezultatų ir žino, kad daug lietuvių, daugiausia iš nacionalistinės opozicijos, priešinasi tokiai veiklai Lietuvoje. Kaip prof. Sužiedėlis pats pripažįsta“, rašo Efraim Zuroff. „... daugelis šalių, kur vyko Holokaustas, nelabai konfrontuoja praeitį“, bet mažą jų turi tiek ko užslėpti, kiek Lietuva, kur žydų („victimology“) aukų procentas? – Red.) buvo aukščiausias Europoje ir vietiniai gyventojai taip aktyviai dalyvavo žudynėse“, baigia savo laišką Los Angeles Simon Wiesenthal centro Jeruzalės padalinio vadovas Efraim Zuroff.

Vilniaus miestas didina pajamas

Vilnius, balandžio 16 d. (AGEP) – Neeilinė Vilniaus miesto tarybos sesija balandžio 13 d. nutarė sustiprinti Kontrolės tarnybą, ir vietoj dabartinių 18 pareigūnų joje greitai dirbs 28. Sesijoje minėta, kad Kontrolės tarnybos veikla mieste visiškai pasiteisino, ir vien nuo metų pradžios jos pareigūnų pastangomis i miesto biudžetą išieškota apie pusę milijono litų baudų.

Vilniaus taryba nutarė padidinti prekyviečių mokesčius, bet konkretus jų dydis dar nenustatytas. Apskritai, miesto pareigūnai yra susirūpinę padėtimi Gariūnų turgavietėje, kuri, pavyzdžiui dėl itin didelio žmonių ir automobilių susitelkimo ir apsunkinto gaisrininkų sunkvežimiu privažiavimo visiškai neatitinka priešgaisrinių reikalavimų.

Vilniaus taryba likvidavo valstybinę įmonę „Vilniaus knyga“ bei valstybinį restoraną „Erfurtą“, patvirtino valiutinių lėšų paskirstymą, apsvaustė kitus reikalus.

KALENDORIUS

Balandžio 20 d.: Marcijonas, Zenonas, Agnė, Goštautas, Lazdonė.

Balandžio 21 d.: Šv. Anselmas; Amalija, Molgedas, Argėla.

76-TUS VEIKLOS METUS PRADEDANT

Kab. tel. (1-312) 586-3166
Namų (708) 381-3772
DR. PETRAS ŽLIOBA
 GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6745 West 63rd Street
 Val.: pirm., antr., ketv. ir penkt. 3-6;
 Šeštadieniais pagal susitarimą

Prof. Vytautas Landsbergis su JAV LB Grand Rapids, MI, apylinkės valdybos nariais. Iš kairės: Vytautas Jonaitis, prof. V. Landsbergis, apylinkės pirm. Gražina Kamantienė ir Vytautas Kamantas.

DARBAS IR TAUTINĖS GYVYBĖS IŠLAIKYMAS

JURGIS JANUŠAITIS

Mintimis dalinasi JAV Lietuvių bendruomenės tarybos prezidento pirmininkas Vytautas Kamantas.

— Ateinantį rudens baigiasi JAV LB Tarybos kadencija. Jums teko vadovauti tarybos prezidiumui nuo 1991 m. rudens. Sakytum, kaip vertinate JAV LB XIII tarybos veiklą apskritai?

— Į JAV LB Tarybos prezidiumą 1991 metų Philadelphia sesijoje buvome išrinkti penki: dr. Vytautas Narutis, Birutė Vilitienė, Svajonė Kerelytė, Gražina Kamantienė ir aš. Taryba sprendė daugelį Bendruomenės svarbių klausimų, buvo susirinkusi trims darbo sesijoms, turėjo daugelį korespondencinių posėdžių. Kadencijos pradžioje taryba labai stengėsi visokiais būdais padėti, skatinti ir talkinti Krašto valdybos pirmininkui ir jo valdybai, bet, deja, nebuvo sulaukta tinkamo atsiliepimo ir tarybos nutarimų vykdymo, kas sunkino geresnę JAV LB, ir tuo pačiu tarybos, veiklą.

Iš 69 Tarybos narių net 31 dar daug darbavosi LB apylinkių, apygardų ir kitose valdybose kaip pirmininkai ar kitokie pareigūnai. Taigi beveik pusė tarybos buvo ir yra kasdieninės, pagrindinės ir labai praktiškos veiklos darbininkai ir darbininkės.

— Paminėkite Tarybos, JAV LB Krašto valdybos atliktus reikšmingesnius darbus kadencijos metu?

— Apie KV atliktus reikšmingesnius darbus tegul pasisako KV pirmininkas Vytautas Maciūnas. Mano ir kitų tarybos narių nuomonė apie KV darbą, ypač

cijose, nes jie turi patyrimo ir bendruomeninio supratimo. Ypač svarbu, kad balsuotų už pareigingus asmenis, kurie dalyvaudami tarybos sesijose ar korespondenciniuose posėdžiuose. Ir už tuos, kurie nori stiprinti Bendruomenę ir išieivijos lietuvių bendrąją tautinę sąjungą ar pažadais, bet konkrečiais darbais.

— Ar LB taryba buvo patenkinta JAV LB Krašto valdybos veikla? Kokie buvo santykiai tarp KV ir Prezidiumo bei Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdybos?

— Taryba buvo patenkinta gera Švietimo (pirmininkė Regina Kučienė), Socialinių reikalų (pirmininkė Birutė Jasaitienė) ir Visuomeninių reikalų (pirmininkas Algimantas Gečys) tarybų veikla, nes jos labai gerai dirbo bei informavo visuomenę, LB apylinkes ir tarybą.

Metams praėjus nuo naujo KV pirmininko išrinkimo, tarybos nariai pradėjome reikšti nepasitenkinimą kai kuria KV veikla. KV pirmininkas ir keli jo tartininkai nekreipė tinkamo dėmesio į kai kurias labai svarbias Bendruomenės darbo sritis, į LB apylinkes. Per pirmuosius dvejus metus apeleido kultūrinę veiklą ir finansų telkimą, vėlavo su informacijomis, o kartais ir visai jų nedavė, nevykdė kai kurių tarybos nutarimų ir JAV LB Istatų, labai įtempė santykius su Lietuvių fondu ir PLB valdyba. Per daug dėmesio kreipė į politinę veiklą Lietuvoje, ten rengė konferencijas, nors joms tarybos nariai nepritarė. Pradėjo naujus projektus, apie kuriuos tinkamai neinformavo tarybos ir neturėjo pritarimo jų vykdymui. Juos tęsė, nors ir buvo prašomas to nedaryti.

Kadencijos pradžioje prezidiumas visokiais būdais talkino ir patarė KV pirmininkui ir jo valdybai, perdavė jam prašymus ir pageidavimus tarybai, pravedė jiems reikalingus nutarimus, sudarė tarybos sesijos programas pagal jų siūlymus ir t.t. Prezidiumas iki šiol išsiuntė 21 bendralaiškę su daugeliu priedų, dokumentų ir kitokia informacija tarybos, KV, Garbės teismo ir kontrolės komisijos nariams. Deja, iš KV pirmininko nesulaukėme prašomų žinių, negavome ir prašomų dokumentų. Iki šiol KV pirmininkas išsiuntė tik keturis biuletenius, per kelis metus skirtus Tarybos ir LB apylinkių informacijai. Paskutiniu laiku KV pirmininkas visiškai neinformavo apie JAV LB reikalus nei tarybos, nei LB apylinkių, nors buvo kelis kartus pažadėjęs

ir prašęs prezidiumo, kad mes mažiau siųstume bendralaiščių ir duotume progą KV pirmininkui pačiam tarybą informuoti.

— Paskutinėse LB Tarybose pasirodė nemažai naujų, jaunų veidų. Ar jie pozityviai reišėsi LB veikloje, ar įnešė į veiklą naujų sumanymų, atliko konkrečių darbų?

— Kaip senesni, taip ir jaunesni savo sumanymais, dalyvavimu ir darbais Taryboje vieni nuo kitų daug nesiskyrė. Jaunesni tik gal mažiau kalbėjo, daugiau klausėsi ir toleravo skirtingas nuomones, geriau suprato susirinkimų taisykles, buvo realistiškesni ir balsavo už tai, kas jiems atrodė logiškiausia ir geriausia pačiam reikalui. Dauguma jų yra jauni profesionalai, kai kurie vadovavo tarybos darbo komisijoms, pozityviai reišėsi LB veikloje.

— Kokie turėtų būti nuostatos Tarybos nariai? Ar tikėtis sėkmingų rinkimų?

— Iš pasiūlytų 87 kandidatų 13-koje rinkiminių apygardų ar rajonų bus išrinkti 60 naujos XIV JAV LB Tarybos narių. Reikia labai džiaugtis, kad yra žmonių, norinčių dirbti Bendruomenės darbus. Svarbu, kad kuo daugiau balsuotojų dalyvautų rinkimuose balandžio 30-gegužės 1 ir gegužės 7-8 dienomis ir išrinktų, jų manytu, geriausius asmenis ne tik atstovauti jų apylinkėms ir visai JAV LB, bet tokius, kurie yra pareigingi ir dirba bei veikia savo LB apylinkėse. Tokie yra ir bus rimti bei sąžiningi

BAIGIAMA RESTAURUOTI VILNIAUS FILHARMONIJOS SALĖ

Daugelyje valstybių didžiųjų miestuose yra reprezentacinės koncertų salės, turinčios Filharmonijos vardą. (Filharmonija — graikų kalbos žodis, reiškia muzikos puoselėjimo draugija.) Pagal tai Filharmonijos vardu yra pasivadinę ir daug garsių pasaulinių simfoninių orkestrų, pvz., Berlin Philharmonic, Vienna Philharmonic, St. Petersburg, Dresden, Warsaw, Israel ir daugelis kitų. Filharmonijos salėse vyksta pačių geriausių simfoninių orkestrų, solistų, bei instrumentalistų koncertai.

Lietuvos sostinėje Vilniuje irgi yra salė, kuri vadinasi Nacionaline filharmonijos sale. Per paskutiniuosius penkerius metus toje salėje viešpatavo tylą, nes salė buvo restauruojama. Tai nedidelė, tik 700 vietų turinti, salė. Tą salę muzikai pripažįsta kaip jaukią ir turinčią puikią akustiką. Tai yra pripažinęs ir garsus čelistas,

Tarybos nariai.

Rinkimų sėkmingumas priklauso nuo LB apylinkių rinkimų komisijų. Labai rūpestingai ir gerai dirba vyriausia JAV LB Tarybos rinkimų komisija, vadovaujama buvusios Tarybos narės Angelės Karnienės. Iš jos girdėjau, kad buvo sunkumų sudaryti rinkimines komisijas kai kuriose apygardose, kad per mažai buvo ieškoma naujų kandidatų, o taip pat buvo sunkumų ir su kai kuriomis LB apylinkėmis (nėra norinčių dirbti, pasikeitę adresai, „numirusi“ apylinkė ir pan.).

— Kokia Jūsų nuomonė apie LB ateitį ir kokius uždavinius ji turėtų išieivijoje vykdyti?

— JAV LB ateitis bus gera, nes yra daug norinčių ir galinčių jai dirbti tarybose, krašto valdybose, LB apylinkėse, tik reikia viską gerai planuoti, koordinuoti, skatinti, vykdyti, remti ir iš patirties bei praeties klaidų pasimokyti, jų nekartoti.

Apie JAV LB uždavinius jau sakiau, tad trumpai pakartodamas paminėsiu, kad jie yra Lietuvių chartos tikslų vykdymas, JAV lietuvių telkimas į stiprią lietuvišką Bendruomenės šeimą per LB apylinkes ir nuolatines pastangas bei darbą išlaikyti tautinę gyvybę bei lietuvių mūsų tarpe. Tada galėsime geriau padėti Lietuvai šalpos, švietimo, mokslo, profesinio, medicinos, ekonominiu, Vakarų kultūros ir demokratijos supratimo ir kitokiais būdais.

Danutė Bindokienė

Ar Lietuvoje tikrai viskas blogai?

Ne kartą teko nugirsti priekaištus, kad užsienio lietuvių spaudoje pernelyg prigrūsta neigiamų atsiliepimų apie Lietuvą. Nejaugi ten taip blogai, tiek daug nusikaltimų, sukčiavimo, tarpusavio kivirčių, girtuoklystės, tinginavimo, nepareigingumo? Nejaugi tas, dažnai linksniuojamas, „homo sovieticus“ tikrai išpildytas mūsų tėvynėje ir nustelbia darbštą, sąžiningą, artimo meilę pulsuojantį lietuvišką charakterį?

Reikia sutikti, kad priekaištai turi pagrindo. Jeigu gerąsias ir neigiamąsias žinias iš Lietuvos sukrautume ant svarstyklių, blogosios, be abejo, gerokai svirstelėtų žemyn. Kyla klausimas: ar tikrai mes norime knaišiotis po Lietuvos politinio, visuomeninio ir privatus gyvensimo klampynes, o gal tik taip susidėję aplinkybės, kad gerų naujienų šaltiniai apsitraukė dumbliais ir prarado savo skaidrų burbuliavimą, kai tuo tarpu neigiamybių derva tebesilieja plačiomis srovėmis ir pasklinda net tolimuose užsieniuose?

Visi esame pastebėję, kad bent Amerikos žiniasklaida yra „išimylėjusi“ neigiamybes. Kasdien skaitome ir girdime apie žmogžudystes, apiplėšimus, gaisrus, potvynius, audras, jaunumečių nusikaltimus, gaujų siautėjimą... Retai kada naujienose matyti neigiamus atsiliepimus apie tėvynę. Prisipažinsime, nesmagu ir mums. Būtų maloniau, jei galėtume pakeisti „tos dainos žodžius“ į pozityvesnius. Todėl ir siūlome tiems priekaištautojams: duokite mums pakaitalą. Jeigu patiriate geresnių naujienų (neabejojame, kad jų yra apšiai, tik reikia nužarstyti neigiamybių pelenus, kad sužibėtų pozityviųjų auksas) — pasidalinkite su „Draugo“ redakcija. Visi bendromis jėgomis galime pakeisti Lietuvos kasdienybės įvaizdį (tik ne „imidižą“!). Kas žino, gal, jį pakeitę šviesesniu, pakreipsime ir Lietuvos gyvenimą tiesesne vaga.

Įdomu pastebėti, kad ir laisvos mūsų tėvynės didžioji spauda yra užsikrėtusi tokia galvosena. Retai joje užtinkama viena kita reportažėli, sukurianti šviesų vaizdą. Kasdieniniai nusikaltimai, „pozicijos“ ir „opo-

zicijos“ svaidomi priekaištai ir kaltinimai, ekonomikos vargai, vagystės, kyšininkavimas, mafija — užpildo spaudos puslapius. Ar turite ignoruoti tą piktą srautą ir kažkokia maigška galia viską nudažyti šviesiomis varšomis lyg Velykų margutį?

Daug kartų mėginome rasti šaltinių ir bendradarbių, kurie teiktų kitokio pobūdžio reportažus: kultūrinių įvykių apžvalgą, kasdienybės nuotrupas ne iš sostinės ar Kauno, bet iš kitų, mažesnių miestų ar kaimų. Juk veikia mokyklos, mėgėjų chorai, etnografiniai ansambliai, steigiamos vakarietiško stiliaus parduotuvės, valgyklos; juk yra bibliotekų, muziejų, ekskursijų, minėjimų ir švenčių. Jeigu apie įvairias institucijas išgirstame, tai dažniausiai tik su paramos prašymais: visko trūksta, visko stinga, gelbėkit, padėkit... Nepaisant, ar užsienio lietuviai į tėvynę nuvažiuoja, ar iš ten mums parašo — daina ta pati: „Sunku gyventi žmogui ant svieto...“ (Arba bent šandieninėje Lietuvoje.)

Na ir spausdink, kad gudrus, tik geras žinias!

Savaime suprantama, kad teigiamoms tautiečiams, o taip pat jiems, kurie jau maišosi mūsų tarpe, nesmagu nuolat matyti neigiamus atsiliepimus apie tėvynę. Prisipažinsime, nesmagu ir mums. Būtų maloniau, jei galėtume pakeisti „tos dainos žodžius“ į pozityvesnius. Todėl ir siūlome tiems priekaištautojams: duokite mums pakaitalą. Jeigu patiriate geresnių naujienų (neabejojame, kad jų yra apšiai, tik reikia nužarstyti neigiamybių pelenus, kad sužibėtų pozityviųjų auksas) — pasidalinkite su „Draugo“ redakcija. Visi bendromis jėgomis galime pakeisti Lietuvos kasdienybės įvaizdį (tik ne „imidižą“!). Kas žino, gal, jį pakeitę šviesesniu, pakreipsime ir Lietuvos gyvenimą tiesesne vaga.

filharmonijos bufetas visam mieste garsėjo puikia kava. Šią tradiciją stengsimės išlaikyti. Rengsim gerus koncertus, bet neužmiršime ir smulkesnių.”

Iš Monaco pastoviam apsigyvenimui į Vilnių grįžtas filharmonijos generalinis direktorius

Gintautas Kevišas. Jis, sakoma, esąs pirmasis tikras, lietuvių impresarijus, turis nemažai įdomių sumanymų. Jam grįžus, filharmonija vėl turėsianti tapti pagrindine valstybine koncertų organizacija.

Petras Palys

LIETUVOS NAŠLAIČIUS APLANKIUS

INDRĖ

6

Kauno Vaikų globos namuose „Viltis“, kur direktorius yra Virginijus Kniuras, gyvena 207 vaikai, 32 turi lengvą protinį sutrikimą. Čia tik bendrabutis — vaikai lanko normalią mokyklą, išskyrus tuos 32. Komercinis ir kredito bankas žadėjo padaryti remontą. Per Švietimo ministeriją yra gavę autobusėlį. Savaitgaliais čia lieka apie 60 vaikų, atostogų metu apie 30. Iš Amerikos niekas neremia.

Specializuotų Kauno kūdikių namų direktorės Audronės Prasauskienės nebuvo. Gražiai tvarkosi, gauna paramos. Yra 115 vaikų, nuo gimimo iki 10 metų amžiaus. Iki 10 vaikų miega viename kambaryje. Trūksta vitaminų, vaikiškų knygučių, spalvavimo knygučių, šiltų rūbų ir batų, muilo, vystyklių ir baltinių, tualetinio popieriaus, skalbimo priemonių, dezinfekuojančių medžiagų, vaikams valgyti indų, naktpuodžių.

Kauno vaikų globos namai „Atžalynas“ gerai tvarkomi, gražiai įrengti. Direktorė Kazimiera Motiejaitienė. Vaikų 101, nuo 1 iki 16 metų.

Neprigirdinčiųjų int. mokyklos direktorius yra A. Raustys. Yra 162 vaikai, nuo 7 iki 18 metų. Trys tikri našlaičiai. Reikia vitaminų. Labdaros negauna. Reikia atitinkamų aparatų mokytis tarimą, klausos aparatėlių. Prašo padėti ruošti darbuotojus mokytis kurčiuosius ir neprigirdinčius.

Iš Kauno į Klaipėdą važiuoju su Edvardu. Sustojame Skaudvilės spec. int. mokykloje, direktorė Vida Ilginienė, kur gyvena 92 rajono nelaimingieji vaikai, nuo 7 iki 18 metų. Ne visi našlaičiai, bet kaip ir kitur, yra mamos, kurioms nerūpi vaikai ir vaikai jų nesulaukia. Labai reikia šiltų rūbų, avalynės. Trūksta pirštinių, kepurėlių. Padedant klebonui, vasarą kai kuriuos vaikus prima geri žmonės. Turi šiltnamį. Gerai būtų siųsti sėk-

lų, pieštukų, popieriaus, galvosūkių ir žaislų.

Malonu ir įdomu buvo susitikti energingąjį kun. Linkevičių, Kaltinėnų kleboną. Jis sumanus, vikrus. Stato bažnyčią. Jau

pastatė namelį, kuriame gyvena vaikai, seneliai, dvi katytės ir šuniukas. Iš virtuvės sklinda jaukus kvapas, o kambarėliuose vaikai ir seneliai sukūrę savo „gūžteles“. Kunigas skambina

Kun. Linkevičius Kaltinėnuose su vienu savo namelių akla gyventoju, kuri rašo poeziją Dievo garbei. Jai reikia storo popieriaus sąsiuvinį, pritaikytą braile adatelės badymui.

Nuotr. Indrė Tijūnėlienė

pianinu, groja akordeonu. Parodo autobusėlį, kurį nupirko gerų žmonių suaukotais pinigais. Labai dėkoja J. Končiui ir ses. Margaritai už galimybę įsigyti autobusą, kad galėtų vaikus ir senelius pavėžėti. Dėkoja už paramą Michianos LB apylinkėi. Nori pirkti gretimą pastatą. Žada kada nors įrengti vaikams mažą „baseinuką“. Jis mano, kad reikia duoti po 2 vaikus į šeimą globoti. Viena akla moteris, Braille būdu badant adatelę, rašo poeziją, garbindama Dievą. Jai reikia specialių storo popieriaus sąsiuvinį, kad galėtų „rašyti“.

Ne tik man, „Saulutės“ atstovei, atvykusiai iš tolimos Čikagos, bet ir mane lydintiems vietiniams, sunku susilaikyti, sunku neašaroti atsiveikinant, kai iš anksto suformuota priešemocinė siena pradeda byrėti, bet ne gailėsčio vargstantiems reikia, o talkos ir supratimo.

KAS MANO ARTIMAS?

Bevažinėjant po Lietuvą „Saulutės“ vardu, lankant vargstančius žmones ir vaikus, nesulaukiančius motinos šypsenos gaubiančios šilumos, maloni

Kun. Linkevičius Kaltinėnuose linksmina senutę, globos namelių gyventoją. Jis savo įsteigtuose nameliuose globoja našlaičius ir senukus. Nuotr. I. Tijūnėlienė

atgaiva buvo su Brone ir Jonu pasivaikščioti ir pasivažinėti po Neringą ir Nidą. Čia yra Tomo Mano namelis ir krikščioniškos formos, kviečiančios vaikus ant jų laiptų ir lavinti vaizduotę. O kiek čia vaikų lavina vaizduotė, žiūrint į prieglaudos plikas sienas ar į girtaujančius tėvus, ar pergyvenant tėvų sielvartą nepajęgiant vaikučiams nupirkti šiltesnių paltukų ir žieminius batus? Drabužius išauginę, popierių ir pieštukus sunaudoja...

(Bus daugiau)

VILNIŠKŲ „KARIŲ“ PERŽVELGUS

1991 m. sausio mėn. Vilniuje pasirodęs „Karys“ pratęsė išei-vijoje ėjusio „Kario“ numeraciją ir šiuo metu kovo mėn. žurnalas pažymėtas Nr. 1708.

Numeris skiriamas Lietuvos karo aviacijos 75-mečiui pami-nėti. Jis gausiai iliustruotas: viršelių išoriniuose puslapiuose 5 spalvotos, o vidiniuose — 11 spalvotų nuotraukų, vaizduo-jančių dabarties lėktuvus ir kt. Šešios nuotraukos iš Lietuvoje viešėjusių JAV marinių fizinio lavinimo instruktorių, mėnesį treniravusių Lietuvos karių.

Naujasis „Kario“ redaktorius Kęstutis Starininkas (prieš tai redagavo Bronius Čekanauskas) redaktoriaus skiltyje pažeria jautrių patriotinių minčių, skirtų Lietuvos karo aviacijos 75-mečio jubiliejui. Jis pas-tebi: „Lietuvai pastaraisiais šimtmečiais teko patirti dau-giau nuoskaudų negu šviesių pergalių... Dar ir šiandien, minėdami Kovos 11-osios ketvir-tąsias metines, mes tebetrypčio-jame išsivajotos Europos priean-gyre... Kariuomenės pirmą kartą pareigą ginti Tėvyne nuo užpuolikų — nesvarbu, kiek pulkų ar divizijų ji besikačiuo-tų... Jau šiandien mes turime suvokti, kad ginkluotosios pajė-gos turėtų būti stiprios ne tiek karine, kiek dvasine — jėgos ir moralinio susitelkimo prasme... per kančias į žvaigždes!”

Antrame puslapyje didoka nuotrauka iš Didžiosios Brita-nijos karinio atašės plk. lt. Janis Kazocins, jam besilankant Krašto apsaugos ministerijoje. Toliau vaizduose prez. A. Brazauskas apžiūri ginkluote, Krašto apsaugos min. L. Linke-vičius su žurnalistais, peror-ganizuotos Karo mokyklos ir Akademiją kariūnai pamokoje ir kt.

„Pasienis — valstybės veidro-dis“ — j. lt. Voverio pokalbis su naujai paskirtuoju Lietuvos valstybės sienos apsaugos virši-ninku plk. Stanislovu Stančiku, kilusiu iš Plungės žemaičiu, sovietinėje armijoje iškilusiu ir pulkininku, stropiai palaikiu-siu Lietuvos nepriklausomybės siekius. Jis stengiasi pasienio tarnyba perorganizuoti, kad ji būtų savarankiška, nes pasie-niečių tarnyba yra specifinė, jos funkcijos nuo kariuomenės ir policijos skiriasi. Reikia pasižvalgyti, kaip šis reikalas tvarkomas kitose šalyse. Sieną turėtų saugoti profesionalai liktiniai puskarininkiai. Jis mano, kad Lietuvos kariuome-nėje turi būti švietimo vadovai, kaip buvo Nepriklausomybės metais, kai į kariuomenę pakliuvę beraščiai, iš jos išeidavo raštingi, susipažinę su tėvynės istorija bei geografija.

Kitame straipsnyje keliamas rūpestis dėl cheminės ir radio-aktyvinės medžiagos šalyje bu-

vimo, jos saugojimo bei per-vežimo į Karaliaučiaus sritį per Lietuvą. Nelaimės atveju, Lietu-vos avarinio gelbėjimo tarnybos nėra pasirėngusios tinkamai veikti. Šiuo reikalu įstatymai rengiami per lė d. Civilinės apsaugos koordinavimas Lietu-voje turėtų būti vykdomas, re-miantis NATO Civilinės saugos taisyklėmis.

Toliau straipsnis, per 11 puslapių, apie pirmuosius Lietu-vos karo aviacijos skrydžius 1919 metais. Įvadą pastebima, kad „Minime Lietuvos karo aviacijos 75-metį. Pradėjusi savo istoriją 1919 m. pradžioje, ji tapo mūsų kariuomenės pasi-didžiavimas“. Pasakojime prisi-menama 1919 m. pradžioje įgy-ti svetimai lėktuvai ir samdiniai lakūnai, stojo 21 savanoris, pasiryžęs pakilti į Lietuvos žydiją padangę, ginti jos lais-vės. Prisimenami žuvusieji lakūnai, pastebinti: „Juo toliau laikas mus neša nuo Lietuvos lemtingų kovos dėl Nepriklau-somybės metų, tuo brangesni iš-likusių amžininkų prisiminimai“. Straipsnyje suminėti gan gausūs ano meto skrydžiai, vyk-dę karinius uždavinius. Čia ma-lonu pastebėti, kad istorikas Gintautas Surgailis pasinaudojo išsivijos „Karyje“ spausdintais gan gausiais Lietuvos karo avia-cijos lakūnų atsiminimais.

Skelbiama žinių ir apie dabarties karines oro pajėgas, kai jų organizavimas prasidėjo 1992 m. sausio 2 d., o kovo mėn. pradėta formuoti pirmoji avia-cijos bazė Barysiuose. Dabar aviacijos pagrindą sudaro buvę savanoriai — Lietuvos nepri-klausomybės gynėjai — 1991 m. iš SSRS grįžę Tėvynės aviacijos specialistai. Pirmieji aviacijos skrydžiai įvyko 1992.VI.18. Ši data įstatymu paskelbta kaip Karinių oro pajėgų — KOP — diena. Pirmieji lėktuvai buvo gauti iš civilinės aviacijos An-2, o 1993 m. vasario mėn. buvo nupirkti čekiški mokomieji L-39. Tai tokie patys „Albatrosai“, kuriuos 1919 metais turėjo Lietuva. 1993 m. Vokietija Lie-tuvai padovanojo čekiškus trans-porto lėktuvus. Oro erdvės kontrolės reikalais Lietuvos KOP bendrauja su Vakarų vals-tybėmis. Š.m. vasario 7-11 d. grupė lakūnų, vadovaujama plk. A. Chaladausko, vyko į Vokietijoje esančią JAV oro bazę. Tuo pačiu metu Lietuvos aviaciją aplankė amerikiečių karo aviacijos istorikų grupė.

Apžvelgiami kai kurie ka-riniai daliniai, pastebinti, kad jie nevienodai aprūpinami, nors vi-siems skiriamos tokios pačios lėšos.

Ir šiame numeryje yra žinių iš kitų šalių karinio gyvenimo. Amerikos lietuvis Stasys Pra-kapas pateikia savo atsimini-mus „Gyvenimo lūžyje“.

Balys Raugas

Kun. Jonui Gasiūnui švenčiant 65 metų kunigystės ir 90 metų amžiaus sukaktį, buvo įteiktas žymuo, kurį paruošė Mykolas Abarijus, Saulių sąjun-gos centro valdybos pirm. Iš kairės: Kun. Jonas Gasiūnas, kun. dr. Matas Čyvas, pasakęs pagrindinę kalbą pagerbime, ir Antanas Gudonis, St. Peters-burgo, FL, Romo Kalantos kuopos pirm., vadovavęs šiai šventei.

Nuotr. Elvyros Vodopalienės

BALSAS NUO VATIKANO KALVOS

Šv. Tėvas Jonas Paulius vis dažniau ir dažniau, prabildamas į pasaulį, mini mūsų tėvynę Lie-tuvą.

Didijį penktadienį, baigiant eiti Kryžiaus kelius Kolizijoje ir ant Palatino kalvos, pasakė trumpą žodį, kurį visi lietuviai turėtų paimti į širdį, ir už kurį privalėtų pareikšti Kristaus Vietininkui šunišką dėkingu-mą.

Tekstą išspausdino „l'Osservatore Romano“ balandžio 3 d. laidoje su neįprastai didele antrašte pirmame puslapyje: „Nuo senojo Koliziejaus Romoje į nūdienį Koliziją ant Kryžių Kalno Lietuvoje“. Po šiuo užra-šu didžiuliai Koliziejaus ir Kryžių Kalno paveikslai.

„Broliai ir seserys, esame čia nūdien mąstyti Kryžiaus pa-slaptį, kurią Didžiojo penkta-dienio liturgijoje garbiname, tardami: „Štai Kryžiaus medis, eikime jį pagarbinti!“ Gar-biname kryžių dabar čia, Koli-zijoje. Čia, kur mūsų prano-kėjai tikėjime kankinyse iki kraujo praliejimo liudijo meilę, kuria Kristus mus mylėjo. Čia, šiame žemės kampelyje, senoje Romoje, ypatingu būdu prisi-menu „Kryžių kalną“, kuris yra Lietuvoje, ten, kur aš lankiausi pastoracinėje kelionėje pereitą rugsėjo mėnesį. Šis mūsų dienų Koliziejus: ne romėnų laikų, bet mūsų amžiaus Koliziejus, sujau-dino mane.

Pirma negu leidausi kelionėn į Lietuvą, į Baltijos kraštus, aš meldžiausi už šiuos du evange-lizacijos kelius: vienas, kuris vedė iš Romos į šiaurę, rytus ir vakarus; kitas, kuris ėjo iš Konstantinopolio, iš Rytų Baž-nyčios. Šie du keliai susikry-žiuoja kaip tik ten, Baltijos kraštuose: tarp Lietuvos ir Rusijos.

Šiandien čia, Kryžiaus kelių mastyme lydėjo mus Rytų tra-dicijos išmintis mūsų myli-miausio Brolio patriarcho Bar-tolomėjaus parašytas žodžiais. Jam nuširdžiai dėkojame.

Mąstau apie šiuos kitus Koli-ziejus, apie „Kryžių kalnus“, kurie yra anapus: europinėje Rusijoje, Sibiroje. Tiek „Kryžių kalnų“, tiek naujų Koliziejų! Norėčiau tarti šiam mūsų Konstantinopolio Broliai, šiemis visiems Rytų broliams: brangieji, per šiuos kankinius mes jungiamės Roma ir „Kryžių kalnai“, Solovkų salose bei daugybėje kankinimo ir mirties stovyklose. Kankiniai mūsų jungia, negalime nesijungti į vienybę. Argi negalime, kodėl negalėtume sakyti tą pačią tiesą apie kryžių? Kodėl nūdienis pa-saulis siekia nuprasminti kry-žių? Ši atkrikščioniška tenden-cija nuo šimtmečių reiškiasi ir siekia paneigti kryžiaus pras-mę; stengiasi teigti, kad žmogus

neturi savo šaknų kryžiuje, ne-turi nei vilties kryžiuje. Teigiama, kad žmogus tėra tik žemiškas kūrinys, galis egzis-tuoti be Dievo.

Brangieji, turime bendrą už-davinį: privalome drauge — tarp Rytų ir Vakarų — teigti: „Tenebūna atimta kryžiui jo prasmė — Ne „evacuetur Crux!“ „Tenebūna nuprasminas kry-žius. Nes, jei Kristus kryžius nuprasminamas, žmogus nusto-ja savo būties pagrindą: jis yra žuvis. Šis yra dvidešimto am-žiaus pabaigos šauksmas. Šis yra šauksmas Romos, Maskvos ir Konstantinopolio. Visos krikščionijos — Amerikos, Afri-kos, Azijos, visų — šauksmas. Yra naujos evangelizacijos šūkis.

Jėzus kalbėjo ir sakė: mane persekiojo, persekios ir jus; manęs klausėsi, mano Žodį priėmė, priims ir jūs. Priims, nes nėra kitos išeities. Niekas kitas, tik Kristus turi amžino

Ladas Tulaba

VELYKŲ MIŠIOS VATIKANE

Jau daugelį metų Romoje vykstančios Velykų švenčių iškilmės, transliuojamos per radiją ir televiziją, pasiekia visus pasaulio kraštus. Iki kar-dinolo Wojtylos įžengimo į po-piežiaus sostą, tikintieji šv. Tėvo sveikinimus ir palaiminimus iš-girdavo net keliomis didžiųjų tautų kalbomis. Mums lietu-viams būdavo skaudu, kad, ateistinio komunizmo prislėgtai ir persekiojamai tautai netekdavo šventinio pasveikinimo išgirsti lietuviškai. Su popiežiaus Jono Pauliaus II išrinkimu padėtis pasikeitė: jis nuo pat pirmųjų Bažnyčiai vadovavimo dienų vi-sad lietuviškai pasveikindavo ir gyvenančius Tėvynėje, ir išsi-barsčiusius po platųjį pasaulį, tuo ne tik mus visus pradu-gindamas, bet ir suteikdamas stiprybės bei vilties šviesesnei atečiai.

Šių metų Velykų vidurdienio šv. Mišios, transliuojamos iš Romos per EWTN televizijos kanalą, mums lietuviams turėjo ypatingos reikšmės: vienas iš dviejų, Mišias aukojančiam po-piežiui patarnaujančių, diakonų buvo Romoje teologijos studijas bebaigias lietuvis, Gintaras Grušas, kuris šių metų birželio 26 d. Vilniuje bus įšventintas kunigu. Gintaras, gimęs ir augęs Jungtinėse Amerikos Valstijose, buvęs veiklus atei-tininkas ir Pasaulio Lietuvių jaunimo sąjungos pirmininkas, diakonu buvo įšventintas Vil-niaus katedroje 1992 m. lapkri-čio mėnesį ir aktyviai dalyvavo popiežiaus kelionės į Lietuvą rengimo komitete, būdamas jo generaliniu sekretoriumi. Buvo

gyvenimo žodžius, tik jo kryžius laiduoja išganyną.

Taip, baigiant Kryžiaus kelius mūsų senajame Koliziejuje, Ro-moje, mes prisimename visus kitus Koliziejus ir sveikiname su meile, tikėjimu ir bendra viltimi.

Save, visą Bažnyčią, visą žmoniją pavedame švenčiausiai Motinai, kuri stovi po kryžiumi ir glaudžia visus mus kaip savo vaikus prie širdies. Jos meilėje, kaip šv. Jonas, juntame šią vie-nybę, šią bendrystę Bažnyčios, krikščionijos ir dėkojame Dievui Tėvui, ir Sūnui, ir šv. Dvasiai. Amen”.

Ši Jono Pauliaus II kalba mums lietuviams turi religinį ir politinį aspektą. Iš jos trykšta gili kryžiaus prasmė išgany-mo vyksme. Iš jos jaučiamas Kris-taus Vietininko noras ir malda pasiekti krikščionių vienybę vienoje Kristaus avidėje.

Ladas Tulaba

tikrai jaudinantis momentas, kai per šių metų velykinių Mišių pakylėjimą, popiežius au-kojo ostiją, o šalia jo stovintis Gintaras laikė iškėlęs puošnią taure.

Mišioms pasibaigus, buvo ro-domas Kryžių kalnas, jame besi-meldžiantis, o vėliau susikau-pęs, susimąstęs, kryžius apžiū-rinėjantis popiežius. Ameri-kietis vyskupas komentatorius, kuris visas Mišių maldas vertė į anglų kalbą, dabar tiksliai nu-pasakojo Kryžių kalno praeitį, pabrėždamas, kad istorijos bė-gyje kryžiai keliomis bangomis pakartotinai buvo okupantų rusų, o vėliau komunistų nu-griauti ir sunaikinti, bet tiki-nčiųjų buvo vėl atstatyti. Tai įrodė ne tik lietuvių tautos pasi-priešinimą okupantui, bet ir gilų jos tikėjimą bei pergale. Pasak komentatoriaus, dabar, kai Lietuva vėl laisva, diakonas Gintaras Grušas, nors gimęs ir augęs Jungtinėse Amerikos Valstijose, grįš į savo tėvų kraštą, padės jame stiprėti per-sekiojai Bažnyčiai, atsikurti katalikiškoms mokykloms, ligo-ninėms ir kitoms religinėms or-ganizacijoms.

Neišdildomą ispūdį popie-žiui padaręs, Kryžių kalnas, dabar jo iniciatyva, buvo paro-dytas visam pasauliui, kaip vienas pagrindinių mūsų tautos kančių paminklų. O tarp vely-kinių sveikinimų, kuriuos popiežius perskaitė daugiau nei penkiasdešimčia kalbų, buvo ir lietuviškasis — vienas ilgesnių ir prasmingesnių nei kiti.

J.R.M.

• Lietuvos Valstybės Tary-ba 1918 m. lapkričio 2 d. pri-ėmė laikinąją konstituciją.

CLASSIFIED GUIDE

MISCELLANEOUS

10%—20%—30% pigiau mokė-sit už apdraudą nuo ugnies ir auto-mobilio pas mus.

FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th Street
Tel. — (708) 424-8654
(312) 581-8654

E L E K T R O S .
[VEDIMAI — PATAISYMAI]
Turiu Chicago miesto leidimą. Dirbu ir užmiesty. Dirbu greitai, garantuoju ir sąžiningai.
312-779-3313
KLAUDIJUS PUMPUTIS

38 m. moteris iš Lietuvos ieško dar-bo Chicago ar apylinkėse. Gali slau-gyti arba globoti senelius 5 ar 6 d. i sav. ir gyventi kartu. Skambinti: Vidal Čepkevičienė, 1-708-424-2490.

REAL ESTATE

GREIT PARDUODA
RE/MAX REALTORS
(312) 586-5959
(708) 425-7161

RIMAS L. STANKUS

- Perkant ar parduodant
- Greitas ir sąžiningas pataravimas
- MLS kompiuterijų FAX pagalba
- Nuosavybės įkainavimas veltui
- Perkame ir parduodame namus
- Apartamentus ir žemę
- Pensininkams nuolaida

IMEX AMERICA, INC.

8404 S. Oketo Ave.,
Bridgeview, IL 60455
Nuomoja automobilius Lietuvoje, siūnia automobilius, labai greitai perveda dolerius į Lietuvą
Tel. 708-430-2119
Fax. 708-430-3152
Skambinkite darbo dienomis 9 v.r.-5 v.v.

U.S. Savings Bonds Make Great Gifts.

A public service of this newspaper

LITHUANIAN DIASPORA KONIGSBERG TO CHICAGO.

anglų kalba. Autorius **Antanas J. Van Reenan**

Knygoje nagrinėjama lietuvių tautiško kilmės ištakos, analizuojama ta ligi šiol negvildenta vertybių konfigūracija. Studijų dinamiškumo eigoje, skverbiama į diasporos mentalitetą, išryškina Rytų Europos mintijimo variaciją, aiškinama. Kaip apsiginklavus sava ideologija, galima tai-kingai sugretinti savojo tautiško pagrindus su Amerikos tautiško principais.

Knyga pradeda 19-to amžiaus lietuvių tautiško supratimu-pajautimu. Dėmesio centre — lietuvių ateiviai. Apsiribojama Čikaga. Pirmoji banga (lietuvių ateiviai) (1867-914) — lietuvių, daugumoje ekonominiai emigrantai, savo noru palikę gimtąjį kraštą, daugumoje valstiečiai, menku išsilavinimu. Antroji banga (1948-1952) — be didesnių iš-imčių, profesionalai, išsimokslinę, atvykę ne savo noru ir įgiję D.P. (displaced persons) — vardą. Analizuojamas kultūrinis susidūrimas tarp abiejų pirminių bangų. Vaizduojama kaip An-troji banga perėmė Pirmosios bangos sukurtas institucijas ir kaip sukūrė naujas.

Knygą sudaro 330 psl., didelio formato. Išeido Universi-ty Press of America, Inc., Lanham, New York and London. Kaina su persiuntimu **27 dol.** Illinois gyv. dar prideda **2 dol.** valstijos mokesčio. Užsakymus siųsti:

Draugas
4545 W. 63rd St.,
Chicago, IL 60629

Dail. **POVILO PUZINO** monografija, yra didelio formato ir talpina 28 spalvotas reprodukcijas, kartu ir XX amžiaus Madona. Šis paveikslas apdovanotas aukščiausią premija tarptautiniame madonų festivalyje Los Angeles, Calif. ir Grand National Award Amerikos dailininkų profesinėje sąjungoje New Yorke. Puiki dovana tinka bet kuriomis pro-gomis įteikti bet kam: svetimtaučiai ar lietuviui. Knygos kaina 25 dol. Illinois gyventojams Tax 2.19 dol. Persiuntimo išlaidos: USA — 3 dol., Canada — 4.50 dol. Užsakymus siųsti:

**DRAUGAS, 4545 West 63rd Street,
Chicago, IL 60629**

PIGIAUSIOS KELIONĖS Į LIETUVĄ IR IŠ LIETUVOS

New York — Vilnius **\$390** Vilnius — New York **\$415**
New York — Vilnius — New York **\$575** Vilnius — New York — Vilnius **\$625**

Kalnų galioja iki gegužės 15 d., plus mokesčiai

Dainų ir Šokių Šventė:

Birželio 30 — liepos 13 iš JFK, New York
Birželio 29 — liepos 13 iš Newark, N.J.

Kaina **\$1,893** iš New York

Iš kitų miestų pridėtinis mokestis.

I kainą įskaityta: lėktuvo bilietai; viešbučiai (Vilniuje, Kaune, Palangoje); visa transpor-tacija; 3 valgiai kasdien; bilietai į šokių ir dainų šventę; pilna „sightseeing“ programa; visi įėjimo mokesčiai; gidai lietuvių ir anglų kalba; bagažų nešiojimas; „tax“ ir patarnavimo mokesčiai.

Rezervacija garantuojama prisius \$100 mokesčio.

Vytis Travel
2129 Knapp St.,
Brooklyn, NY 11229

Tel. 718-769-3300

1-800-77-VYTIS

Fax 718-769-3302

DISINFORMUOJANTYS ŠALTINAI

ADOLFAS DAMUŠIS

Lietuvos Mokslo Akademijos, Istorijos instituto darbuotojai, Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdybos pasitelkti, gana skubotai paruošė knygą „Lietuvos kovų ir kančių istorija“ vardu, remdamiesi vien archyviniais sovietų genocido vykdytojų dokumentais Lietuvoje.

Tos knygos kritiškų vertinimų, pastaruoju metu, esama ir spaudoje, ir visų užsienio lietuvių pokalbiuose. Iš savo pusės noriu išskirti pora stambių netikslumų.

Susumuojant šeimų deportacijas, knygoje pateiktų NKVD raportų dokumente Nr. 165-me, 425 psl., tvirtinama, kad iš Lietuvos „... iš viso 1941-1952 m. už respublikos ribų, specialiai tremčiai ir tolimus SSRS rajonus buvo iškeldinti 120,924 žmonės“. Mano paties surinktais spaudos informacijos duomenimis tame laikotarpyje įvyko vienuolika masinių deportacijų. Jos palietė 442,060 asmenų — lietuvių ir Lietuvos mažumų. Tas gana didelis skaičius visiškai atitiko to laiko cenzą, t.y. tiesioginio gyventojų surašymo, duomenis ir užpildė cenzą gautus gyventojų nuostolių rėmus. Į tą iškeldintųjų 442,000 skaičių yra įjungtas tik vienuolikos masinio tremimo skaičius. Čia neįjungti individualiai suimti Lietuvos piliečiai, sovietų sunaikinti politiniai kaliniai Lietuvoje, sukilimo aktyvūs dalyviai bei žuvę kovotojai už laisvę (miško broliai — partizanai). Taigi, Lietuvos gyventojų nuostoliai yra daug didesni nei knygoje skelbiami 120,924 asmenys, ir ne du ar tris kartus, bet, tiksliau sakant, 3,5 kartų.

Knygos autoriai jau ir dienraštinėje spaudoje tvirtina, kad jų knygoje gali būti spraga, pavyzdžiui „... apie 1941, 1945 ir

1946 metų trėmimus nėra medžiagos, nes dokumentai dėl iškeldinamųjų nebuvo laiku įforminti“. Bet ir tie knygoje „informinti“ dokumentai neišsima nagrinėjamos temos. Net ir tiesos atžvilgiu dokumentai dokumentams yra nelygūs. Štai, pavyzdžiui, knygos 423 psl. suvestinėje LSSR valstybės saugumo komiteto pažymoje tvirtinama, kad 1941 metais birželio 15-17 d. buvo iškeldinti 12,562 žmonės. Tuo tarpu aštuonių dokumentų iš Lietuvos geležinkelio žinybos, kuriame skelbiama 1941 m. birželio mėn. tremimo statistika. Jame rašoma, kad iš Lietuvos birželio 14-17 d. išvyko 19 traukinių į 12 tolimųjų Rusijos šiaurės ir rytinių vietovių sritis ir buvo deportuoti 30,485 asmenys. To dokumento šaltinis yra patikimesnis ir profesiniu objektyvumu, ir nepaisymu politiskumo, kaip knygoje naudojami NKVD raportai. Tuo dokumentu pateikiama 1941 m. „iškel-dinamųjų“ skaičius yra du su puse karto didesnis už skelbiamą šioje knygoje 12,562 asmenų skaičių. Toks didelis skirtumas, tai jau ne spragos.

Pažvelkime į mano sutelktus tiesioginio Lietuvos gyventojų surašymo duomenis.

Karo pradžioje Lietuvoje buvo 3,081,289 gyventojų. Po 19 metų, t.y. 1959 m., gyventojų, cenzą surašymo duomenimis, teliko 2,486,370. Išnyko 594,919 gyventojų. O kur dar tie metiniai priaugiai, kurių per 19 metų, atsargiai skaičiuojant, būtų buvę 458,266 asmenys. Taigi visas nuostolis, skaičius sudėjus, yra 1,053,185. Tiesa, išemigravo, repatrijavę 320,000 nacių holocaustu ir sporadinėmis egzekucijomis sunaikinta 210,000 asmenų ir po Sibiro išblaškytų, negrįžusių, pri-

skaičiuojama apie 50,000. Visus iš milijono atėmus, lieka apie 473,185 asmenų, kurie patys juk neišgaravo. Jie buvo sovietinio genocido sunaikinti. Knygoje pateikti duomenys, tiesioginiu gyventojų surašymu, tos spragos neužpildo, tuo tarpu, mano paminėti duomenys į cenzą rėmus ir įtelpa, ir užpildo.

Ta, čia mano minima, vieno milijono tautiečių nuostolių, cenzą duomenimis apskaičiuotą, patvirtina ir P. Gaučas dviem savo straipsniais. „Gyventojų paskirstymo dinamika Lietuvoje“ *Liaudies ūkis*, Nr. 89 (1970 m.), Vilnius, 237 psl., ir „Lietuvos TSR gyventojų pasiskirstymas“, *Mokslas ir gyvenimas*, Vilnius, Nr. 12 (1978 m.) 13 psl. Pirmame straipsnyje jis kalbėjo apie 850,000 gyventojų nuostolių, bet jau 1978 m., patikslinęs savo skaičiavimus, pateikia nuostolius milijoniniu skaičiumi. Tą patvirtino ir Augustinas Idzelis savo studijoje „Population Change“, 1983 m. 10 psl.

Dar pora įdomių pavyzdžių iš NKVD raportų „Lietuvos kovų ir kančių istorijos“ knygoje.

J. Stalino ir J. Čadajevio pasirašytu (155-156 psl.) dokumentu Nr. 71, 1948 m. vasario 21 dienos, įsakoma iškeldinti 12,000 šeimų: ginkluotuose susirėmimuose nukautų miško brolių, nacionalistų ir miško brolių rėmėjų (jie visi dokumentuose vadinami banditais). Tame dokumente Stalinas „geraširdiškai“ leidžia kiekvienai „iškel-dinamai“ šeimai pasiimti vieną toną (1,000 kg.) maisto, rūbų ir įvairių įnagių „naujam ūkiui“, o reikybė buvo kitokia, tokia kokią liudija tremtiniai — vos spėta batais apsiauti ir kelis būtiniausias drabužėlius sau ir vaikams po sargybinio šautuvu nugriebti.

Knygos dokumentuose (psl. 208-211 psl.) skelbiama, kad 1948 m. iškeldinta 11,345 šeimų, tai būtų 39,766 asmenys. Mano ir kitų surinktais duomenimis daugiau kaip 100,000.

1949 m. sausio 29 d. baudžiamos miško brolių šeimos: įsakymu skiriamas 9,633 šeimos išvežimui, t.y. 32,735 asmenų, tuo tarpu mūsų cenzą ir spaudos duomenimis yra gerokai per 100,000 „nubautų“.

Kaip duodami raportuose skaičiai, taip ir išvežamiesiems leisto pasiimti maisto, aprangos ir įnagių kiekis (1000-1,500 kg), yra tiesiog ciniskas pasityčiojimas iš tremtinių išgyventos kančios ir liudijimų.

Dar hipokritiškesnis yra J. Stalino pasirašytas Nr. 112 dokumentas, kuriuo įsakoma SSRS Prekybos ministerijai pasirūpinti karštu maistu geležinkelio stočių bufetuose iškeldinamiesiems. Realybėje, juk uždarytuose gyvulinuose vagonuose, tremtiniai šaukiantys „vandens“, ginkluotų sargybinių buvo nuraminami grasinimu, kad bus šaunama be įspėjimo ir per vagonų sienas.

Daugelyje, NKVD vėliau KGB, raportų knygoje randama net atskirų respublikų vyriausybės prašymų Maskvai: išvežti komunistinei sistemai priešišką elementą, tuo „sudarydami“ Maskvai rūpestį, kur tą nepageidaujamą elementą dėti ir rasti darbo.

Viešojoje spaudoje V. Molotovas, užsieniečiams meluodamas, aiškindavęs, kad daug respublikų gyventojų savanoriškai prašė keltis į derlingesnes SSRS sritis...

Jurgis Glušauskas, buvęs TRS Gedvilo vyriausybės, iš jos pasitraukęs, tvirtina, kad okupuotos Lietuvos vyriausybė buvo priversta raštiškai „prašyti“ Maskvą iškeldinti iš Lietuvos „nepageidaujamą“ elementą. Justinas Paleckis, buvęs tuo laiku LTSR prezidentas, net du kartus alpo, paveiktas tokio Maskvos „dekreto“ lietuvių tautai. Vadinas, žmogus giliai išgyveno savo tautos nelaimę.

Partizanų paminklai Radviliškyje 1992 metais.

Iš partizanų istorijų (5)

PARTIZANŲ PRIEŠAS NR. 1

HENRIKAS KUDREIKIS

Surikiavus eilėn mūsų tautos išdavikus, numeris pirmas — Sniečkus, numeris antras — Bartasiūnas. Numeris pirmas partizanų priešas — Bartasiūnas. Bolševikų generolas majoras Bartasiūnas paskelbė kelias klastingas partizanams amnestijas, kurių dėka jis įvykdė partizanų sušaudymus, trėmimus Sibiran ir silpnės valios buvusius partizanus įstūmė į tautos ir savo brolių-partizanų išdavikų eiles. Bet čia Bartasiūno išdavikiškų akcijų tik pradžia. Su rusų NKVD, rusų karinėmis dalimis (12 pėstininkų pulkų), lietuvių išdavikų-tribų pagalba Bartasiūnas išsūdė geriausią Lietuvos jaunimo žiedą — tautos didvyrius, taip pat jų gimines ir kaimynus. Šie išsiųsti kančioms ir mirtin. Visi gulagų kelionių lydraščiai su Sniečkaus ir generolo Bartasiūno parašais.

Hipokrizės, kuria pasižymėjo J. Stalinas ir V. Molotovas, sunkią vergiją nešančių atžvilgiu, istorija seniai buvo patyrusi. Tokių hipokritiškų „perlų“ labai daug šioje NKVD raportų istorinėje knygoje. Mums belieka tik radikaliai atsiritoti nuo skelbiamo melo ir vieningai ieškoti kelio, kaip į šią, dirbtinių būdu sukurtą, problemą vieningai reaguoti!

Kas buvo šis išdavikas, sovietų skelbiamas didvyriu: apdovanotas dviem Lenino ordinais ir apskarstęs bent pora tuzinų kitokių bolševikiškų skardos gabalų?

Nelaimingas Diržių kaimas, Naciūnų valsčiuje, Panevėžio apskrityje, kur 1895 metais pasaulin atėjo Juozas Bartasiūnas. Po gimimo, vietoj angelo, už jo stėjo giltinė su dideliu dalgiu. Kai motina šešiolikmetį Bartasiūną išleido Rygon, daugiau jo nei matė, nei ką girdėjo iki 1940 metų, kai jos sūnus bolševikų uniforma, pamiršęs lietuvių kalbą, sugrįžo į gimtąjį Diržių kaimą.

1915 metais Bartasiūnas įstojo į latvių šaulių atsargos batalioną. Iš pabaltiečių tik latviai turėjo savo pulkus caro kariuomenėje. Besitęsiant vokiečių-rusų karui, jis pasiekia viršūlės laipsnį. 1917 m. latvių šaulių Dvinsko pulkas savanoriškai įsijungė į raudonąją armiją. Latviai komunistai galutinai palenkė 12-tąją rusų armiją į komunistų pusę. 6-tą latvių komunistų pulką pats Leninas pasiuntė į Petrapilį numalšinti antikomunistinius elementus. Latvių šaulių kuopa Smolny mieste saugojo naująją bolševikų vyriausybę. Latviai nuolatos siunčiami į pavojingiausius raudonųjų fronto barus. Latviai sunaikino Baltarusijos antiko-

DRAUGAS, trečiadienis, 1994 m. balandžio mėn. 20 d.

5

munistines grupes, išvijo iš Morigiovo-Ragačiovo lenkų generolo Dovboras-Musnicki kari-nius dalinius. Kremliuje latvių batalionas saugojo Lenina, Samaroje ir Kazanėje latviai numalšino sukilusį 50,000 karių čekų korpa. Taip pat sunaikino Denikino-Vrangelio baltagvardiečių divizijas Perekopo rajone. Visuose mūsųose dalyvavęs Bartasiūnas, gyrėsi net kalbėjęs su pačiu Leninu. B. pagerbimui sovietinis skulptorius N. Petru-lis nulipdė du balvonus. Tik-kiuos, kad jie jau kur nors guli šiukšlyne.

Kodėl Latvija ir Lietuva neta-po komunistinėmis valstybėmis, B. aiškina, kad Antantės ir JAV imperialistai kovai prieš tarybų valdžias pasamdė vokiečių dalinius.

1920 m. dalis latvių šaulių nusisegė raudonas žaizdes ir grįžo Latvijon. Mažesnė dalis tačiau paliko raudonojoje armijoje. Netenka stebėtis, kad 1941 metais 202-a latvių divizija ypač pasižymėjo Maskvos gynime. Už tai Stalinas suteikė gvardijos livizijos vardą.

1921 m. B. įstojo į ypatingus pasienio dalinius eilinių čekis-tų. Pasižymėjo Gudijos baltųjų naikiniu, tapdamas žalkepurių (pasienio NKVD) bataliono vadu. Vakarų fronto vadas Tu-chachevskis už tai pareiškęs jam padėką ir dovanojęs medžiagą dengiamos spalvos kostiumui. 1932 m. B. tampa 13-to pasienio NKVD dalinio vadu ir komisaru. Tik vos pradžios mokyklą baigęs, čekistas karjeros laiptais lipo nepaprastu greičiu. 1938 metais. Stalino įsakymu būrys surusėjęs ir nepaprastu žiaurumu pasižymėjęs lietuvių bolševikų tapo sušaudyti ar išvežti į Sibiro. Bartasiūną išvilko iš čekistų uniformos ir

atėmė turėtą laipsnį. Tiesiai ta-riant: beliko tik ubago lazda.

Prasideda Pabaltijo okupacija. Žiaurūs fanatikai, kaip B., labai reikalingi okupacinei tarnybai. Kaip buvusiam latvių šauliui-komunistui pavadama perorga-nizuoti lietuvių kariuomenę ir raudonuosius dalinius. Greitai perkeliamas į Lietuvos 29-tą šaulių teritorinį korpa ypatingo (čekistų) skyriaus viršininku. Jo dėka nukankinti, sušaudyti ar išvežti Sibiran per 500 lietuvių karių. Nėra žinoma, kad nors vienas iš jų grįžo Lietuvon.

Vokiečių-rusų karui prasidė-jus, giriasi, kad skubiai atvykęs į frontą ir vadovavęs lietuvių daliniams. Žinoma, kad tokių dalinių jau nebuvo, nes didesnė 29-to korpo dalis sukiro ir liko Lietuvoje.

Bolševikinėje „lietuviškoje“ divizijoje B. vadovavo ypatinga-jam (čekos) skyriui, vėliau pava-dintam SMERSH (mirtis šni-pams), o dar vėliau MGB. B. pa-sižymėjo ir čia žiaurumu ir pa-siuntė keletą šimtų karių į Sibiro arba sušaudė.

Bartasiūno „šienapjūtė“ pra-sidėjo, grįžus antrą kartą į Lietuvą. Dabar Bartasiūnas ir jo raudoni sėbrai sunaikino tūkstančius Lietuvos patriotų ir jų lavonus išmetė miestelių aikštėse. Išniekinę pakasė pel-kėse ir grioviuose. Girdėjau vieno partizanų ryšininkės žo-džius: „Kad prasivertę šventa Lietuvos žemė ir išmestų lau-kan šį baisų tautos išdaviką“.

• Karalius Henrikas VIII pasiskelbė Anglijos Bažnyčios galva 1531 m. vasario 11 d.

• 1929 m. vasario 11 d. sutartimi Italija suteikė Vatikanui nepriklausomybę.

A.†A.

Dr. ANTANUI MILAKNIUI

mirus, jo mylimai žmonai HALINAI, dukteriai VITAI ir žentui ALBINUI MARKEVIČIAMS, anūkams ZINAI ir MARIUI liūdesio valandoje reiškiamę gilią užuojautą.

Dr. Stasys Jankauskas
Vaidilutė ir Dionyzas Trimakai

A.†A.

VYTAUTUI REMEIKIUI

mirus, reiškiamę nuoširdžią užuojautą žmonai ONAI, dukroms VIKTORIJAI ir NIJOLEI, žentui CLARK, sūnui TOMUI, marčiai NIJOLEI ir anūkams.

Veronika ir Jonas Andrašūnai
Dalia ir Vytautas Černiai
Rima ir Dytė Navickaitės

A.†A.

VYTAUTUI REMEIKIUI

mirus, jo žmoną ONUTĘ, dukteris NIJOLĘ ir VIKTORIJĄ, sūnų TOMĄ su šeima bei visus artimuosius nuoširdžiai užjaučiame.

A. J. Čingai
L. R. Daukų ir
D. V. Dūdų šeimos

NEW JERSEY, NEW YORK — „Lietuvos Atsiminimai“, sekmadieniais nuo 1 iki 2 v. p.p. Iš Seton Hall Universiteto stoties, 89.5 FM banga. „Music of Lithuania“ programos, vedamos anglų kalba, iš tos pačios stoties, taip pat sekmadieniais girdimos nuo 12 v. iki 1 v. p.p. Dr. J. J. Stukas — direktorius, 234 Sunlit Dr., Watchung, N.J. 07060. Tel. 908-753-5636.

FAKTAI NEATITINKA DOKUMENTŲ

Dr. Adolfas Damušis sudarė lentelę, kurioje išryškėja kontrastas tarp sovietiniuose dokumentuose pateiktų duomenų ir kituose lietuvių dokumentuose bei istoriniuose veikaluose surinktų faktų.

1941-1953 metų Lietuvos piliečiai—Gulago kankiniai

Trėmimo data	Pagal sovietinius šaltinius „Lietuvos kovų ir kančių istorijos“ Dokumentų rinkinyje (Vilnius, 1994 m.)	A. Damušio surinktais duomenimis „Lietuvos gyventojų aukos ir nuostoliai“ (Čikaga, 1988 m.) *
1941.VI.14-17	12,562	34,260
1945.X.02, VII.17-IX.21	5,479	36,000
1946.II.18-21	2,082	40,000
1947.XII.22	3,938	20,000
1948.III.28	---	24,000
1948.V.22-27	39,482	105,000
1949.III.25-28, V.11, V.03	32,735	=120,000
1950.VIII.31-X.01	1,355	41,800
1951 m.	20,354	21,000
1952 m.	2,934	
1953 m.	---	
Viso	120,924	442,060

* Adolfas Damušis: *Lietuvos gyventojų nuostoliai*, Chicago, I Laisvės Fondas, 1988, psl. 8-12, 17-34. Šiame A. Damušio veikalė ir šioje lentelėje duomenys paimti iš sekančių šaltinių: Iš keturių šaltinių VLIKo, Eltos biuleteniuose: 1949.VII.1, nr. 7(72), psl. 1; 1950.V.25, nr. 5(79), psl. 3, 6, 9. Leonardas Kerulis: *Išvežtųjų lietuvių sąrašas*, Chicago, Lietuvių Archyvas, 1981. Vytautas Vaitekūnas: „Deportation“, *Lituanus*, vol. 17, nr. 2. Stasys Raštikis: „Lietuvos kariuomenės tragedija“, *Lietuvos Archyvas*, I tomas, Brooklyn, NY, 1952, psl. 284-365. Joseph Pajaujis-Javis: *Soviet Genocide in Lithuania*, Brooklyn, NY, Manyland Books, 1980, psl. 89. Augustinas Idzelis: *Rural Change in Soviet-Occupied Lithuania 1945-1980*, Chicago, Ill., Lithuanian Research and Study Center, 1990, psl. 91. Kazys Škirpa: *Sukilimas*, Washington, DC, 1975. Stanley V. Vardys, „Parties and Movements in Postwar Lithuania“ in *Lithuania Under the Soviets*, New York, F. A. Praeger, 1965, psl. 3-21. Kęstutis Girnius: *Partizanų kovos Lietuvoje*, Chicago, I Laisvės Fondas, 1987.

